

Dnr 2010/171-5

Räkenskapssamman- draget för kommuner

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	3
2	Datainsamling om kommunerna	5
2.1	Regelverk kring datainsamling	5
2.2	Statistikansvariga myndigheter	7
2.3	Ekonomisk statistik och verksamhetsstatistik	8
3	Räkenskapssammandraget	11
3.1	Uppbyggnad och innehåll	11
3.2	Användningsområden	21
3.3	Utveckling av kommunstatistiken	22

STATSKONTORET

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

PM

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

2

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Det har under den senaste tioårsperioden funnits ett växande intresse från både statligt och kommunalt håll att med hjälp av statistik och olika former av nyckeltal kunna beskriva och att analysera utfallet av de verksamheter som bedrivs i kommuner och landsting. Samtidigt har det skett en kraftig utveckling inom informationstekniken i allmänhet och internetanvändningen i synnerhet. Denna utveckling har medfört att en mängd myndigheter och organisationer genom sina hemsidor erbjuder tillgång till olika typer av statistik och nyckeltal om kommunala verksamheter.

Det kan således konstateras att tillgängligheten till denna typ av data definitivt har förbättrats över tiden. Det är dock inte kan tas för givet är att kvaliteten på uppgifterna har förbättrats på motsvarande sätt. Genom att kommunala data sprids genom ett flertal kanaler har det därför blivit viktigare att ha en kunskap om hur och av vem de tillgängliga uppgifterna tagits fram.

1.2 Syfte

Statskontoret får ofta uppdrag som berör kommunal verksamhet. Tillförlitlig och tillgänglig statistik om den kommunala sektorn är en viktig del av kunskapsunderlaget i dessa uppdrag. Det samlas in en mängd data om kommunal sektor, både av ekonomisk och av verksamhetsmässig karaktär.

En viktig källa för ekonomiska data är Räkenskapssammandraget för kommuner (RS). RS är en av Statistiska Centralbyrån (SCB) utförd årlig totalundersökning. RS används i ett flertal olika sammanhang, exempelvis i Nationalräkenskaperna som underlag för att bl.a. beräkna den offentliga sektorns andel av bruttonationalprodukten (BNP). RS är också en viktig grund vid uppföljning och utvärdering av kommunal verksamhet och används dessutom i kostnadsutjämnningen.

Syftet med denna promemoria är i korthet att öka Statskontorets kunskap om statlig kommunstatistik, med särskilt tyngdpunkt på den ekonomiska statistiken. Detta kommer att göras genom en översiktlig beskrivning av kommunstatistiken och regelverket som styr denna. Vidare kommer en mer ingående beskrivning göras av räkenskapssammandraget för kommuner (RS), som är den huvudsakliga källan för ekonomisk kommunstatistik. I promemorian görs inte någon bedömning av kvaliteten i det material som tas fram genom de olika statistiksystemen.

STATSKONTORET

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

PM

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

4

2 Datainsamling om kommunerna

2.1 Regelverk kring datainsamling

Lagen och förordningen om den officiella statistiken

De övergripande reglerna om bl.a. kommunernas uppgiftsskyldighet återfinns i lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Enligt denna lag (11 §) ska kommuner och landsting lämna uppgifter om:

- namn och person- och organisationsnummer för den som bedriver verksamheten,
- produktion av varor och tillhandshållande av tjänster,
- förbrukning av varor och anlitanade av tjänster,
- antalet anställda, deras sysselsättning, löner och yrken samt vakanser,
- lagerhållning,
- investeringar, samt
- beställningar, köp, försäljningar och leveranser av varor och tjänster.

I samma paragraf sägs även att kommuner dessutom ska lämna uppgifter från de årliga boksluten.

Det finns en förordning (2001:100) som innehåller kompletterande föreskrifter till lagen om den officiella statistiken. I förordningen regleras bl.a. vilka som är statistikansvariga myndigheter samt vilka ämnesområden respektive myndighet ansvarar för.

Enligt förordningen beslutar statistikansvarig myndighet om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen. Den statistikansvariga myndigheten ges i förordningen rätten att besluta om ytterligare föreskrifter som behövs för uppgiftsinsamlingen (5 §).

I förordningen sägs vidare att uppgifter för den officiella statistiken ska samlas in på ett sådant sätt att uppgiftslämnandet blir så enkelt som möjligt (4 §).

Förordningen fastställer även att när en statistikansvarig myndighet samlar in uppgifter för den officiella statistiken från någon annan än en statlig myndighet ska den samtidigt lämna information om

- ändamålet med uppgiftsinsamlandet,
- på vilka bestämmelser skyldigheten att lämna uppgifter grundas,

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

- vem som samlar in uppgifterna eller på vems uppdrag insamlandet sker,
- ifall samråd har skett med den organisation som företräder uppgiftslämnaren,
- vilka bestämmelser om sekretess i sekretesslagen (1980:100) som kan bli tillämpliga på uppgifterna hos den insamlade myndigheten,
- vad som gäller om uppgifternas bevarande,
- andra förhållanden som är av betydelse i sammanhanget, såsom den enskildes rätt att ansöka om information och få rättelse.

Om uppgiftslämnandet är frivilligt skall myndigheten även upplysa om det. Information om eventuella påföljder om uppgiftsskyldigheten inte fullgörs ska också lämnas på lämpligt sätt (7 §).

Andra förordningar som styr inhämtandet av uppgifter

Av betydelse i sammanhanget är även tre andra förordningar; nämligen myndighetsförordningen (2007:515), förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning samt förordningen (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner, den s.k. samrådsförordningen.

I myndighetsförordningen stadgas att myndigheten ska se till att de kostnadsmissiga konsekvenserna begränsas när myndigheten begär in uppgifter eller utövar tillsyn (19 §).

I förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning sägs i 4 § att en myndighet innan den beslutar om föreskrifter eller allmänna råd, så tidigt som möjligt ska utreda deras kostnadsmissiga och andra konsekvenser i en konsekvensutredning och ge berörda – t.ex. kommuner och landsting – tillfälle att yttra sig i frågan.

Den tidigare nämnda samrådsförordningen fastställer närmare vad som ska iaktas av de statliga myndigheterna vid utformningen och utsändande av blanketter som ska användas huvudsakligen av näringsidkare eller kommuner för att lämna uppgifter som myndigheterna begär. Reglerna gäller också uppgifter som lämnas på annat medium än blankett och även när myndigheten uppdrar åt ett annat organ att genomföra en uppgiftsinsamling,

I 3 § sägs att myndigheten – innan den beslutar om ett nytt formulär eller en icke obetydlig ändring i ett tidigare fastställt formulär – ska samråda med den organisation som företräder uppgiftslämnaren. I kommunernas fall är denna organisation Sveriges Kommuner och Landsting.

Om myndigheten beslutar att inhämta uppgifter genom enkät till näringsidkare eller kommuner ska i beslutet anges den bestämmelse enligt vilken skyldighet att lämna uppgifterna föreligger, vilka slag av uppgiftslämnare

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

som enkäten avser, vad uppgiftslämnaren har att iaktta när enkäten besvaras, vad uppgifterna ska användas till samt om samråd har förekommit enligt 3 § och, om så är fallet, med vem samrådet har ägt rum.

Uppgift om beslutets innehåll ska tillställas var och en som anmodas att lämna uppgifter. Om det inte föreligger någon skyldighet att lämna uppgifterna, ska detta tydligt anges i enkäten (5§).

Även styrning av uppgiftsinhämtandet genom speciallagstiftning

Det bör också tilläggas att när det gäller speciallagsreglerade verksamheter (exempelvis socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård) förekommer det även att en uppgiftsskyldighet för de berörda huvudmännen inom området är särskilt angiven direkt i speciallagen, i en anslutande lag eller genom en särskild förordning. I dessa fall är det vanligt att de ansvariga statliga myndigheterna utfärdat egna föreskrifter som närmare reglerar formerna för och innehållet i denna uppgiftsskyldighet.

2.2 Statistikansvariga myndigheter

Som tidigare nämnts anges i förordningen om den officiella statistiken vilken statlig myndighet som är statistikansvarig för respektive verksamhetsområde. Nedan redovisas i tabellform de områden och myndigheter som i första hand bedöms vara aktuella inom det kommunala området.

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

Tabell: Statistikansvariga myndigheter inom det kommunala området

Verksamhetsområde/delområde	Statistikansvarig myndighet
Boende, byggande och bebyggelse - Bygglövsstatistik för bostäder och lokaler	SCB
Hälsa- och sjukvård	Socialstyrelsen
Kultur och fritid	Statens kulturråd
Miljö - Utsläpp - Avfall - Miljö tillstånd - Miljöbalkens tillämpning	Naturvårdsverket " " "
Offentlig ekonomi - Finansiering för den kommunala sektorn	SCB
Socialtjänst	Socialstyrelsen
Transporter och kommunikation - Kollektivtrafik och samhällsbetalda resor	Trafikanalys
Utbildning och forskning - Skolväsende och barnomsorg	Statens skolverk

Källa: Förordningen (2001:100) om den officiella statistiken

2.3 Ekonomisk statistik och verksamhetsstatistik

Ambitionen i detta avsnitt är inte att ge en heltäckande bild av den statistik m.m. som finns tillgänglig om den kommunala organisationen och de kommunala verksamheterna. Vad vi i stället kommer att göra här är att på ett övergripande plan försöka beskriva de viktigaste aktörerna i sammanhanget och vilket samband det finns mellan den statistik som dessa redovisar. Det bör också sägas att beskrivningen avser den mer löpande och kontinuerliga statistik- och dataproduktionen och inte den kunskap om den kommunala verksamheten som tas fram genom olika avgränsade utrednings-, utvärderings- eller forskningsprojekt.

Som tidigare nämnts finns det ett flertal organisationer och myndigheter som på sina hemsidor eller i tryckta rapporter redovisar löpande statistik om kommunala verksamheter. I många fall presenteras denna statistik genom särskilda datatillämpningar eller –applikationer (ofta en kombination av en särskild sökmotor och en bakomliggande större eller mindre databas) där man kan ta fram data eller jämförelse-/nyckeltal för enskilda eller grupper av kommuner/landsting.

I en del fall gäller tillämpningen ett enskilt verksamhetsområde. Det är i fallet för de datatillämpningar som återfinns vid de statistikansvariga statliga

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

sektorsmyndigheterna (exempelvis Statens skolverk och Socialstyrelsen). Det är dock vanligt att dessa uppgifter även kan tas fram i form av nyckeltal (exempelvis som insatser per kommuninvånare), dvs. i en mer bearbetad form. Tilläggas kan att den statistik som finns tillgänglig vid dessa myndigheter i många fall tagits fram av SCB, men då på uppdrag av den statistikansvariga myndigheten.

I andra fall innehåller applikationen eller applikationerna inte bara uppgifter om ett flertal verksamhetsområden utan också mer allmän information om kommunerna och landstingen (exempelvis demografiska data om befolkningen, kommunens yttorlek, skattekraft och skattesats eller olika andra finansiella tal). Den till innehållet mest omfattande databasen av denna typ inom det kommunala området är den som Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) byggt upp i samarbete med Sveriges Kommuner och landsting (SKL). Denna tillämpning kallas för **K**ommun- och **L**andstings-**D**atabasen ("KOLADA")¹. Den statliga myndighet som i första hand erbjuder denna typ av statistik är SCB.

När man är inne på de olika hemsidorna är det inte alltid klart var grunduppgifterna som används egentligen kommer ifrån. Detta gäller särskilt när data i betydande utsträckning redovisas i form av mer utvecklade jämförelse- eller nyckeltal. Men med en viss förenkling kan sägas att grunddata om prestationerna inom de olika kommunala verksamhetsområdena i regel kommer från de statistikansvariga statliga sektorsmyndigheterna och att kostnadsdata och olika finansiella tal kommer från SCB. Man kan således konstatera att den löpande statistiken om kostnader för olika kommunala prestationer och verksamheter i flertalet fall direkt bygger på den uppgiftsinsamling som SCB bedriver inom ramen för arbetet med räkenskapssammandraget.

En annan viktig producent av statistik inom det kommunala området är SKL. Som representant för arbetsgivarsidan inom den kommunala sektorn har SKL ansvaret för produktionen av personalstatistik om de anställda inom området. SKL producerar även exempelvis statistik om patientavgifternas storlek i de olika landstingen, väntetider i vården samt redovisar fortlöpande uppgifter om patientupplevd kvalitet i hälso- och sjukvården (Nationell Patientenkät, NPE) och befolkningens erfarenheter av, kunskaper om och attityder till hälso- och sjukvården (Vårdbarometern).

Under rubriken "Öppna jämförelser" redovisar SKL fortlöpande jämförelser av kvalitet och effektivitet inom en rad olika kommunala verksamhetsområden. SKL har publicerat öppna jämförelser sedan 2006. Rapporterna tas fram av SKL och ansvariga myndigheter, som Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet när det gäller rapporten om Folkhälsa. Tyngdpunkten ska ligga på resultatindikatorerna *som mäter medborgarnas nytta av verksam-*

---

¹ Databasen finns på hemsidan www.kolada.se

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

heten, och som sätts i relation till de resurser som används. Varje kommun och landsting rangordnas från bästa till sämsta värde. Indikatorerna redovisas uppdelade på resultat (*vad har verksamheten åstadkommit*) och resursindikatorer (*vad har verksamheten använt för resurser*). Rapporterna om öppna jämförelser publiceras på både SKL:s och KOLADA:s hemsidor.

SKL har även byggt upp en databas som bygger på KPP-metoden (Kostnad Per Patient), som är en metod för beräkning av kostnaden för varje enskild patient och vårdkontakt inom hälso- och sjukvården. Genom denna databas är det möjligt att få en bild över hur kostnader fördelar sig på olika sjukdomsgrupper respektive åldersgrupper.

3 Räkenskapssammandraget

Den ekonomiska kommunstatistiken bygger huvudsakligen på Räkenskapssammandraget för kommuner (RS) och motsvarande räkenskapssammandrag för landsting. RS är en årlig totalundersökning som innehåller uppgifter om kommunernas resultat- och balansräkning, finansiering och verksamhetskostnader. Insamlingen sker genom en blankett som varje kommun/landsting fyller i och sänder in till SCB.

Ekonomiska uppgifter om kommunernas ekonomi har samlats in sedan 1874. SCB samlade in landstingens räkenskapssammandrag t.o.m. räkenskapsåret 1972 varefter Landstingsförbundet samlat in uppgifterna. Efter 35 år på Landstingsförbundet/ Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är insamlingen fr.o.m. 1 januari 2008 tillbaka hos SCB. Socialstyrelsen har tidigare varit ansvarig för vård och omsorgsdelen och Skolverket för den pedagogiska delen men från 2010 har SCB ansvar även för dessa delar.

RS är den undersökning inom kommunstatistiken som enskilt kräver mest arbete i kommunerna för att kunna besvaras. I RS efterfrågas en detaljerad redovisning av all kommunal verksamhet. RS består av en matris med cirka 3 000 celler med rader för olika verksamheter och kolumner för kostnads- slag. Endast till en mindre andel finns kostnaderna redovisade i kommunernas egna redovisningssystem och bokslut helt i enlighet med dessa delar. Det innebär att kommunerna måste genomföra ett stort antal omfördelningar av kostnader till den indelning som RS frågar om.

Grundmaterialet från de enskilda kommunerna finns att hämta på SCB:s hemsida där alltså detaljerad information går att ta fram om enskilda kommuners kostnader och ekonomiska resultat för olika verksamheter.²

Informationen publiceras i sammanställd form i SCB:s statistiska meddelande "Kommunernas hushållning med resurser" som publiceras årligen i augusti. Det innebär att det material som avser förhållandena under 2010 kommer att finnas sammanställda och publicerade i augusti 2011.

3.1 Uppbyggnad och innehåll

Redovisningen i RS görs under ett antal olika rubriker. Anvisningarna för hur räkenskapssammandraget ska fyllas i finns i tre handböcker, en för ordinarie RS, en för Pedagogisk verksamhet och en för Vård och omsorg. Handböckerna uppdateras årligen och finns att hämta på SCB:s hemsida. På SCB:s uppgiftslämnarsida www.scb.se/rskommuner finns aktuell information om RS.

---

² http://www.scb.se/Pages/Product____11894.aspx

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

De uppgifter och begrepp som används i RS följer definitionerna i kontoplanen Kommun-Bas05 som har anpassats efter den kommunala redovisningslagen och de uppgifter om externredovisning som efterfrågas i RS för kommuner.

RS besvaras i en excelblankett som i år skickades ut via e-post i februari. Respektive kontaktperson för RS ansvarar för att alla uppgifter kommer in i tid till SCB. RS-blanketten ska skickas tillbaka ifylld till SCB kring 21 mars tillsammans med avdelningarna "Pedagogisk verksamhet", "Äldre- och funktionshinderomsorg", "Hälso- och sjukvård" och "Individ- och familjeomsorg".

Excelblanketten innehåller följande blad (avdelningar):

- Kommuninformation
- Driftredovisning
- Specificering av driftredovisning
- Investeringsredovisning
- Resultaträkning
- Kassaflödesanalys
- Balansräkning
- Externa utgifter
- Externa inkomster
- Pedagogisk verksamhet
- Äldre- och funktionshinderomsorg
- Hälso- och sjukvård
- Individ- och familjeomsorg
- Kommunägda företag
- Kontrollblad.

Nedan görs en kort beskrivning av innehållet i respektive avdelning. Vi har dock gjort bedömningen att det är framför allt driftredovisningen och redovisningen av de olika sakverksamheterna som är intressanta för Statskontorets verksamhet och därför är beskrivningarna av dessa avsnitt något fylligare.

Kommuninformation

Bladet innehåller allmän information om kommunen och kommunens kontaktpersoner för den ekonomiska redovisningen och för de olika verksamhetsredovisningarna.

Driftredovisning

Driftredovisningen omfattar samtliga kommunala verksamheter med uppdelning på ett antal kostnads- och intäktsslag. I redovisningen lämnas uppgifter om hur olika typer av kostnader (t.ex. personal- och lokalkostnader) fördelar sig på olika verksamheter i kommunen.

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

Så långt det är praktiskt möjligt eftersträvar man att föra alla kostnader och intäkter till den verksamhet som ger upphov till den. Redovisningen är indelad i två huvudblock, "Egentlig verksamhet" och "Affärsverksamhet". Egentlig verksamhet är den skattefinansierade verksamheten och affärsverksamhet är den verksamhet som i huvudsak finansieras med avgifter.

Egentlig verksamhet omfattar de sex verksamhetsblocken:

- Politisk verksamhet
- Infrastruktur, skydd mm
- Fritid och kultur
- Pedagogisk verksamhet
- Vård och omsorg
- Särskilt riktade insatser.

Affärsverksamhet innehåller blocken:

- Näringsliv och bostäder
- Kommunikationer
- Energi, vatten och avfall.

Det som redovisas är bruttokostnaden minskad med dels interna intäkter, dvs. intäkter från andra förvaltningar i kommunen, dels för intäkter från försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting. Intäkterna består av summan av taxor och avgifter, externa bostads- och lokalhyror och övriga externa intäkter.

I tabellen nedan visas ett exempel ur driftredovisningen som visar kostnader för den politiska verksamheten.

1. Kostnader för kommunernas verksamhet 2009. Miljoner kronor

1. Expenditure for municipal activities 2009. SEK millions

	Kostnader		Därav						
	totalt	Personal-kostnader	Externa varor	Köp av verksamhet (externa)	Övriga tjänster	Bidrag o transference-ringar	Externa lokalhyror	Fördelade kostnader ¹	Kalkyletal kostnader
Politisk verksamhet									
Nämnd- och styrelseverksamhet	2 676	1 976	42	12	301	53	23	109	160
Stöd till politiska partier	414	21	0	0	5	383	0	2	3
Revision	359	121	2	19	196	0	2	6	13
Övrig politisk verksamhet	2 130	1 163	34	45	518	156	9	132	73
Summa	5 579	3 281	78	77	1 020	592	34	249	248

Som nämnts ovan redovisas även kommunernas intäkter på motsvarande sätt.

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

Vissa delar av driftredovisningen delas upp ytterligare. Det är kolumnerna ”Köp av verksamhet”, ”Bidrag och transfereringar” i kostnadsredovisningen och ”Övriga externa intäkter” i intäktsredovisningen där en finare uppdelning anses nödvändig. Kolumnindelningen i specifikationen bygger på vem kommunen köper huvud - respektive stödverksamhet ifrån eller vem bidragen går till. På samma sätt delas även kolumnen ”Övriga externa intäkter” upp för att få information om vilka intäkter det rör sig om.

Nedan visas ett exempel på hur delar av redovisningen av köp av verksamhet kan se ut.

5. Köp av verksamhet, entreprenader efter verksamhetsområde och säljare 2009. Miljoner kronor

5. Purchases and contracted work, by area of activity and seller, 2009. SEK millions

	Totalt	Därav						Enskilda
		Föreningar och stiftelser	Kommun-ägda företag	Övriga företag	Kommunal förbund m.m. ¹	Lands-ting	Staten	
Politisk verksamhet	77	3	3	39	23	2	1	6
Infrastruktur, skydd m.m.	5 323	70	650	2 205	2 323	3	50	22
Kulturverksamhet	252	59	33	129	19	4	1	7
Fritidsverksamhet	621	138	127	340	11	0	0	5
Förskoleverksamhet o skolbarnsomsorg	10 530	4 762	48	5 492	56	6	30	136

Ekonomisk redovisning

De sammanställda räkenskaperna omfattar resultaträkning, balansräkning, kassaflödesrapport samt tilläggsupplysningar.

Balansräkning

I balansräkningen sammanställs kommunernas och kommunkoncernernas tillgångar och skulder/avsättningar vid årets slut. Redovisningen görs i en kolumn för kommunen och en för kommunkoncernen.

I anslutning till balansräkningen finns en uppställning över kommunens borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser.

Nedan visas de första raderna ur den sammanställda balansräkningen för samtliga kommuner och kommunkoncerner i riket.

11. Balansräkning för kommun och kommunkoncern 2009. Miljoner kronor

11. Balance sheet for municipalities and municipal groups, 2009. SEK millions

Balansräkningsposter	Kommunen	Koncernen	Balansräkningsposter	Kommunen	Koncernen
Immateriella anläggningstillgångar	288	2 743	<i>Eget kapital</i>		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			Eget kapital, ingående värde	300 688	338 066
Mark, byggn. och tekn. anläggningar	278 004	678813	Årets resultat	10 665	19 993
Maskiner och inventarier	17 259	105792	Summa	314 082	381 495
Summa	295 263	784 605			

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

Resultaträkning

I resultaträkningen redovisas det ekonomiska resultat för den löpande verksamheten. Redovisningen görs i en separat kolumn för kommunen och en för kommunkoncernen. De olika resultatnivåer som ingår är verksamhetens nettokostnader, resultat före extraordinära poster och årets resultat.

Med extraordinära intäkter/kostnader avses intäkter/kostnader som härrör från annan verksamhet än kommunens normala verksamhet. För att en klassificeras som extraordinär ska tre kriterier samtidigt vara uppfyllda:

- Händelsen eller transaktionen som ger upphov till intäkten/kostnaden saknar klart samband med kommunens ordinarie verksamhet.
- Händelsen eller transaktionen är av sådan typ att den inte kan förväntas inträffa ofta eller regelbundet.
- Intäkten/kostnaden uppgår till ett väsentligt belopp.

Resultat före extraordinära poster är skatteintäkter, medel från utjämningsystemet och generella statsbidrag, finansiella intäkter och kostnader minus verksamhetens nettokostnader

Årets resultat är saldot av samtliga intäkter och kostnader.

I tabellen nedan ges visas resultatnivån ”verksamhetens nettokostnader” för samtliga kommuner.

10A. Resultaträkning för kommun 2005 – 2009. Miljoner kronor

10A. Income statement for municipalities, 2005 – 2009. SEK millions

	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008	År 2009
Verksamhetens intäkter	96 390	104 175	104 986	107 350	110 154
Verksamhetens kostnader	-411 027	-433 204	-454 811	-476 618	486 832
<i>Därav pensionsutbetalningar, individuell del</i>	-6 583	-6 844	-7 745	-8 271	..
<i>därav förändrad pensionsavsättning</i>	-1 297	-886	-2 741	-1 897	-1 932
Avskrivningar	-13 592	-14 281	-14 503	-15 162	-15 729
Verksamhetens nettokostnader	-328 230	-343 310	-364 328	-384 430	-392 407

Kassaflödesanalys

Kassaflödet visar in- och utbetalningar som genomförts under året och kan sägas vara en rapport över likviditeten. Uppställningen i RS utgår ifrån Rådet för Kommunal Redovisnings rekommendation om redovisning av kassaflöden.

Rekommendationen säger att kassaflödesanalysen ska redovisa betalningsflödena uppdelade på sektorerna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet samt, i förekommande fall, utbetalning av

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

bidrag till statlig infrastruktur. Analysen ska visa förändring av likvida medel. Detaljeringsnivån i uppställningen av analysen ska avvägas utifrån delposternas informationsvärde. Delposter som inte är väsentliga kan redovisas i form av tilläggsupplysningar.

Nedan visas SCB:s blankettexempel i RS.

		Kommun
Kassaflödesanalys 2009, 1000 tal kronor		
	DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	Kommunen
010	Årets resultat	0
030	Avskrivningar	0
040	Nedskrivningar	
050	Förändrad pensionsavsättning inkl. löneskatt pens. avs. o. ränta på pens. avsättn. samt orealiserade valutakursvinster/förluster m.m.	0
060	Realisationsförlust / realisationsvinst	0
061	Försäljning exploaterings fastighet, tomträtter	0
065	Upplösning bidrag till statlig infrastruktur	0
066	Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	
070	Gjorda avsättningar (ej pens. avs., ej löneskatt pens. avs., ej ränta pens. avs.)	
080	Inspråktaga avsättningar (exkl. pens. avs.)	
090	Övriga ej likviditetspåverkande poster Ökning (+) / minskning (-)	
100	Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar	
110	Ökning (-) / minskning (+) förvärd och exploatering	
120	Ökning (+) / minskning (-) kortfristiga skulder	
130	Löpande verksamhet	0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
140	Bruttoinvesteringar i materiella / immateriella anläggningstillgångar	
150	Försäljningspris materiella / immateriella anläggningstillgångar	
160	Investering i finansiella anläggningstillgångar	
170	Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	
180	Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster	
190	Investeringsverksamheten	0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
200	Nyupptagna lån	
210	Amortering av skuld	
220	Övriga tillförda (+) / använda (-) medel	
230	Finansieringsverksamheten	0
240	ÅRTS KASSAFLÖDE	0

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen innehåller två totalcolumner ”Investeringsutgifter” och ”Investeringsinkomster”. Redovisningen är uppställd på samma sätt som driftredovisningen, dvs. den är verksamhetsindelad, men den är inte lika detaljerad.

I tabellen nedan visas ett exempel ur investeringsredovisningen för några verksamhetsområden.

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

**9A. Investeringsutgifter och investeringsinkomster efter verksamhetsområde 2009.
 Miljoner kronor**

9A. Investment expenditures and investment income, by area of activity, 2009. SEK millions

Verksamhetsblock/-områden	Investe- rings- utgifter	Därav		Investe- ringsin- komster	Därav Statliga investe- ringsbidrag
		Entreprena- der, kon- sult- tjänster	Inköp av maskiner o inventarier		
Summa politisk verksamhet	38	9	13	2	0
<i>Infrastruktur, skydd m.m.</i>					
Fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättr.	3 305	1 970	52	1026	286
Näringsl.framj.åtg. turistv.o konsum.-ener.råd	83	53	8	8	4
Gator, vägar och parkering	5 826	4 966	104	71	812
Parker	707	503	48	12	23
Miljö- och hälsoskydd och alkoholtillstånd	46	31	9	0	15
Räddningstjänst	258	19	219	0	12
Totalförsvaret och samhällsskydd	28	21	3	0	5
Summa	10 253	7 563	443	1 117	1 157

Externa utgifter

Under rubriken externa utgifter redovisas inköp av anläggningstillgångar, bidrag och transfereringar, personal- och materialkostnader, köp av tjänster, kommunens avgifter till utjämningsystemet och finansiella kostnader. Sammanfattningsvis redovisas under denna rubrik *utgifter/kostnader* för drift, investeringar och exploateringar.

Ett exempel från redovisningen av externa utgifter visas i tabellen nedan.

7. Externa utgifter 2009. Miljoner kronor

7. External expenditures, 2009. SEK millions

<i>Inköp av anläggningstillgångar</i>	
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	6 450
Inköp av maskiner o inventarier	4 145
Inköp av mark, byggnader o. tekniska anlägg- n.	2 794
Summa	13 389
<i>Bidrag och transfereringar</i>	
Bidrag till enskilda	12 116
Därav <i>anhörigbidrag</i>	165
Därav <i>vårdnadsbidrag barnomsorg</i>	135
Bostadssociala bidrag	1 016
Bidrag till föreningar, företag m.fl.	14 914
Därav <i>ersättning till FK för personlig assistent</i>	4 138
Summa	28 046

Externa inkomster

Under rubriken externa inkomster redovisas försäljning av tillgångar, taxor och avgifter, hyror och arrenden, bidrag från staten, försäljning av verksamhet och entreprenad, skatteintäkter, kommunens bidrag från utjämnings-systemet och finansiella intäkter. Sammanfattningsvis redovisas här *inkomster/intäkter* för drift, investeringar och exploateringar.

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

I tabellen visas ett utdrag ur sammanställningen av externa inkomster.

8. Externa inkomster 2009. Miljoner kronor

8. External revenues, 2009. SEK millions

Försäljning av tillgångar m.m.		Försäljning av verksamhet m.m.	
Förs.pris maskiner och inventarier	380	Försäljning av verksamhet o entreprenader till annan kommun	10 336
Förs.pris mark, byggnader o tekn.anläggningar.	6 743	till landsting	509
Förs.pris exploateringsfastigheter.anläggningstillg.	643	till övriga	5 604
Förs.pris finansiella anläggningstillgångar	1863	Summa	16 449
Förs.pris övriga anläggningstillgångar	285		
Försäljning exploateringsfastigheter omsättningstillg.	1 417	Skatteintäkter	
Försäljning övrigt (tex.tomträtter) omsättningstillg.	763	Allmän kommunalskatt	346 844
Försäljningsmedel	6 256	Slutavräkning för år 2009 inkl. justering av slutavräkning för år 2008	-10 663
Summa	18 350	Övriga skatter	133
Taxor och avgifter		Summa	336 314
Förrättnings- och granskningsavgifter	1 660		
Anslutningsavgifter	538	Bidrag från utjämningsystemen och generella statliga bidrag	
Taxor och avgifter, övrigt	29 835	Bidrag netto ¹⁾	47 768
Summa	32 033	Övriga bidrag från staten	15
		Summa	47 783
Hyror och arrenden		Fastighetsavgift	13 703
Bostads- och lokalyror	11 274		
Markhyror och arrenden mm.	3 956		
Hyror och arrenden, övrigt	1 150		
Summa	16 380		

Redovisning av sakverksamhet

Pedagogisk verksamhet

Här redovisas dels kostnader och intäkter för olika slag av pedagogisk verksamhet, dels antalsuppgifter om hur många som har deltagit i de olika verksamheterna. Uppgifter redovisas för områdena förskola, pedagogisk omsorg (här ingår bl.a. familjedaghem), fritidshem, öppna verksamheter som öppen förskola och öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxen- och påbyggnadsutbildning, särsvux och svenska för invandrare.

Avsnittet innehåller också en redovisning av den tillgängliga lokalytan för grundskola, gymnasieskola och komvux.

Nettokostnaden beräknas som bruttokostnad minskat med bruttointäkter. För grundskola och gymnasieskola redovisas även den kommunala nettokostnaden för undervisning, läromedel och skolmåltider.

I tabellen nedan visas ett utdrag ur den sammanställda redovisningen.

Viveka Karlestrand
 Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

3. Nettokostnad för vissa verksamheter inom pedagogisk verksamhet 2009. Miljoner kronor

3. Net expenditure for activities within education 2009. SEK millions

Skolfom /År	2006	2007	2008	2009
Förskola	32 449	37 775	40 899	42 966
Pedagogisk omsorg	2 316	2 257	2 178	2 111
Fritidshem	8 380	8 686	9 042	9 449
Förskoleklass	4 040	4 313	4 464	4 737
Grundskola	72 326	74 118	76 005	75 801
<i>Därav Undervisning</i>	<i>34 070</i>	<i>34 807</i>	<i>35 411</i>	<i>34 743</i>
<i>Därav Läromedel</i>	<i>2 420</i>	<i>2 386</i>	<i>2 411</i>	<i>2 346</i>
<i>Därav Skolmåltider</i>	<i>3 926</i>	<i>4 001</i>	<i>4 121</i>	<i>4 150</i>

Vård och omsorg

Till blocket Vård och omsorg förs alla verksamheter som kommunerna har ansvar för inom områdena primärvård, hälso- och sjukvård, vård och omsorg om äldre, insatser till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt familjerätt och familjerådgivning. De olika verksamheternas indelning överensstämmer med den officiella socialtjänststatistiken.

Sedan 2008 har en ny flik införts som avser en särredovisning av kostnader avseende kommunal hälso- och sjukvård för äldre och personer med funktionsnedsättning. Kostnader om hälso- och sjukvård ska liksom tidigare även finnas med i fliken Äldre och funktionshinderomsorg.

- Vård och omsorg om äldre och insatser till personer med funktionsnedsättning

Under rubriken redovisas kostnader för vård och omsorg enligt socialtjänstlagen och HSL³, insatser enligt LSS⁴ och LASS⁵ och öppen verksamhet. Även antalet äldre och personer med funktionsnedsättning i kommunen redovisas.

- Hälso- och sjukvård

Här redovisas kostnader och intäkter för hälso- och sjukvård som utförs i kommunens äldre- och funktionshinderomsorg.

³ Hälso- och sjukvårdslag (SFS 1982:763)

⁴ Utjämning för kostnader enligt lagen (SFS 1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

⁵ Lagen om assistansersättning (SFS 1993:389).

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

- Individ- och familjeomsorg

Under rubriken redovisas kostnader och intäkter för vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, öppen vuxenvård, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning.

- Familjerätt och familjerådgivning

Här ska arbete som socialtjänsten utför med stöd av föräldrabalken och socialtjänstlagen i form av familjerådgivning och övrig verksamhet som fastställande av faderskap, samarbetsavtal, utredning och avtal om vårdnad, boende och umgänge redovisas.

I tabellen nedan visas SCB:s sammanställning över vård och omsorg om äldre och insatser till personer med funktionsnedsättning. Nettokostnaden beräknas som bruttokostnad minskat med bruttointäkter.

4. Nettokostnad för verksamheter inom vård och omsorg 2009. Miljoner kronor

4. Net expenditure for activities within elderly care and disabled persons 2009. SEK millions

Verksamhet/År	2006	2007	2008	2009
Äldre				
Vård- och omsorg enligt SoL och HSL	72 213	74 959	79 172	79 967
Därav i ordinärt boende	26 937	29 426	31 520	31 402
varav hemtjänst	18 764	20 665	20 115	21 040
Därav i särskilt boende	45 276	45 533	47 652	48 565
Öppen verksamhet	1 077	1 076	1 142	1 146
Summa	73 290	76 035	80 314	81 113
Funktionshinderomsorg				

Kommunägda företag

I avsnittet inventeras förekomsten av kommunägda företag. I inventeringen ska samtliga företag tas med, även de där kommunen är minoritetsägare. Om kommunen tillsammans med andra kommuner och landsting är majoritetsägare ska företaget tas med, oavsett hur liten andelen är. Om företaget till största delen ägs av statliga eller privata intressen behöver företaget bara tas med om kommunens ägarandel är minst 10 %. Även s.k. dotter-dotterföretag ska ingå och kommunens stiftelser och ideella organisationer också ska finnas med i förteckningen.

Detta avsnitt utgår ur RS från och med 2011.

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

3.2 Användningsområden

Nyckeltal

RS ligger till grund för en stor mängd ekonomiska nyckeltal och analyser som används i kommunerna och i jämförelser av olika slag. Nyckeltal avser ofta kostnader för en viss verksamhet i relation till antalet brukare. Även om kostnaden för verksamheten är insamlad genom RS kan sådana nyckeltal inte beräknas förrän motsvarande verksamhetsstatistik finns redovisad.

Nationalräkenskaperna

Internationella krav på kommunstatistiken ställs främst av Nationalräkenskaperna som tas fram i enlighet med internationella regelsystem. De internationella kraven kan ses som utgångsvärden för kommunstatistiken.

Räkenskapssammandraget för kommuner kom till för att samla in uppgifter till beräkningar av Nationalräkenskaperna, men samtidigt uppstod en mängd uppgifter som kunde användas för andra ändamål. RS ligger till grund för reala och finansiella beräkningar av den primärkommunala delen av offentlig sektor inom Nationalräkenskaperna. De senaste 10–15 åren har RS anpassats både till Nationalräkenskaperna och till jämförelseinriktad användning inom landet.

Utjämningsystemet

För de verksamheter och kostnadslag som omfattas av kostnadsutjämnningen beräknas för varje kommun och landsting en standardkostnad enligt gällande beräkningsmodeller. Uppgifter från RS används för nivåbestämningar av standardkostnaderna på riksnivå så att den riksgenomsnittliga standardkostnaden ligger på rätt nivå och så att storleksförhållandena mellan delmodellerna ska stämma.

LSS-utjämnningen är ett särskilt system för kostnadsutjämnning mellan kommuner vid sidan av den kommunalekonomiska utjämnningen. I beräkningarna av underlaget för LSS-utjämnningen hämtas uppgifter om antalet LSS-insatser från Socialstyrelsens årliga statistik medan uppgifter om kostnader för LSS hämtas från Räkenskapssammandraget för kommuner. Från RS hämtas uppgifter dels på riksnivå för beräkning av riksgenomsnittliga och totala kostnader, dels på kommunnivå som underlag för beräkning av kostnadsskillnader på grund av skillnader i behov av stöd och service. Eftersom RS-uppgifterna gäller för verksamhetsåret två år före utjämningsåret, görs utjämningsåret till utjämningsåret med hjälp av nettoprisindex (NPI).

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

3.3 Utveckling av kommunstatistiken

Regeringen beslutade den 8 november 2007 att tillkalla en särskild utredare⁶ med uppgift att göra en översyn av insamling och publicering av statistik om ekonomi, personalförhållanden och vissa verksamheter inom kommunsektorn. Uppdraget redovisade i betänkandet Samordnad kommunstatistik för styrning och uppföljning (SOU 2009:25).

I uppdraget ingick att föreslå åtgärder avseende:

- innehållet i räkenskapssammandraget för kommuner och landstingens ekonomibokslut, bl.a. vad gäller verksamhetsindelning och indelning i kontogrupper
- ansvarsfördelning för räkenskapssammandragen SCB och statliga sektorsmyndigheter
- personalstatistik i kommunsektorn
- insamling av ekonomisk statistik och personalstatistik från kommunalt finansierad verksamhet som bedrivs av andra utförare än kommuner och landsting
- arbetet med kvalitetsfrågor vid statistikinsamling från kommuner och landsting
- tidigare publicering av statistikuppgifter från kommuner och landsting
- modernare metoder för insamlingen av statistik från kommunsektorn.

Utredningen föreslog bland annat att det skulle inrättas ett *Råd för kommunstatistik* som en interdepartemental samverkansgrupp för att öka samordningen av statistiken samt att staten och SKL skulle träffa en överenskommelse om kommunstatistik. I överenskommelsen skulle staten och SKL göra ett antal gemensamma åtaganden avseende kommunstatistikens kvalitet och tillgänglighet samt om jämförelser och analyser av kommunsektorn.

När det gäller RS föreslog utredningen att verksamhetsindelningen för kommuner ses över så att den blir mer sammanhängande, att möjligheten till minskning av antalet efterfrågade uppgifter i RS och möjligheten att tillämpa urval i insamlingen prövas av SCB. Ett annat förslag var att SCB skulle ges i uppdrag att erbjuda uppgiftslämnarna en modernare teknik för att över internet samla in RS.

Någon proposition har inte lagts med anledning av betänkandet.

Regeringen gav i början av 2010 SCB i uppdrag av att utreda och analysera samt vidta åtgärder för att förbättra den ekonomiska kommunstatistiken.

---

⁶ Dir. 2007:146.

2011-08-15

Dnr 2010/171-5

Viveka Karlestrand
Leif Lundberg

Uppdraget innebar bland annat att SCB ska utreda och genomföra förändringar av verksamhetsindelningen i RS så att det anpassas till det lokala informationsbehovet utan att kvaliteten i nationalräkenskaperna eftersätts. Resultatet av översynen påverkar dock inte RS 2010 utan det är först fr.o.m. RS 2011 (som lämnas i mars 2012) som de föreslagna förändringarna kommer att gälla.

Den nya RS-blanketten består av två delar. Den första delen består av resultaträkning och balansräkning samt specifikationer till dessa. Den andra delen innehåller ekonomiska data fördelade på verksamhet eller motpart samt specifikation av pedagogisk verksamhet samt vård och omsorg om äldre eller personer med funktionsnedsättning.

Kassaflödesanalysen utgår men vissa delar avseende investeringar är flyttade till investeringsredovisningen. Även fliken kommunägda företag kommer, som tidigare nämnts, att utgå ur RS.